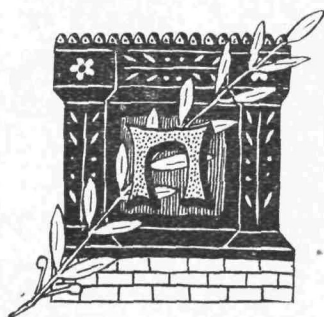

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΗΛΗΘΕ

Τὸ 1915.— Αἰμοσταῖον σιγήπτόν.— Πόλεμος καὶ Χριστιανισμός.— Ἡ διαρκὴς εἰρήνη.— Νὰ ἀναστηλῶνται;— Καλλιχνική διαφωνία.— Ὁ Διάδοχος τοῦ Λασιανίου.— Τὰ ἐκαστάρινα τῆς Κατηγορίτισσας.— Βραβεῖα καὶ ἔρανοι.— Ἀποκολοκύνθωσις.— Αἱ ξένοι ἰδέαι καὶ τὸ Ἑλλ. κοινόν.— Ἀντὶ συγνήσεων κατὰ κράτος.— Γυναικεία ψαλμοδία.— Ὁ ναύτοκος τοῦ Ἀρσενίου.

ΕΝΘΙΜΟΝ τὸ 1915 κυλίνεται εἰς τὴν ἄβυσσον. Κάθε ἀριθμός του ἀποτελεῖται ἀπὸ κόκκαλα. Ἀκολουθεῖται ἀπὸ στεναγμούς, ἀπὸ ἀράς. Ἔτος τὸ ὁποῖον παρέλαβεν ὡς κληρονομίαν ὁμβροντίας, διήρυσεν ὁλόκληρον τὸν βίον ἐν

φρικαλεότητι, παραδίδει δὲ τὰ αἰμοσταῖα σκῆπτρά του εἰς τὸ διάδοχον ἔτος μὲ τὰς ἀγριωτέρας τῶν διαθέσεων. Εἶνε τόσῳ ἀπαισία ἡ νεκρολογία τοῦ 1915, ὥστε περὶ τρεῖς εὐχόμεθα ὅπως ἡ ἀνθρωποσφαγὴ λήξῃ μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἔτους, τὸ ὁποῖον ἀνατέλλον, φωτίζει ὅπλα, τηλεβόλα, χαρὰ κώματα...

Ὁ Δ' Ἀννούτζιο ἀγορεύσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὅπου ἐτελεῖτο λειτουργία εἶπε : «Τότε μόνον εἶνε καεῖς καλὸς Χριστιανός, ὅταν θυσιάζει τὴν ζωὴν του χάριν τῆς πατρίδος του». Καὶ τὰ εἶπε αὐτὰ ποιός ; Ὁ Δ' Ἀννούτζιο ὁ διακηρύξας ἄλλοτε ὅτι οἱ ποιεῖται δὲν ἔχουν θρησκείαν. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει βέβαια τὴν αὐτὴν γνώμην. Ὁ Χριστὸς ὁ ὁποῖος ἔθεσε βάσιν τῆς διδασκαλίας του τὸ «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ὁ συνιστῶν νὰ τείνωμεν καὶ τὴν ἄλλην παρεῖαν ἐὰν ραπισθῶμεν, ὁ δογματίσας μίαν ποιήνην ὑπὸ ἓνα ποιμένα, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀνεχθῇ τὸν ἀγριὸν πόλεμον. Πόλεμος θὰ εἴπῃ ἀρνήσις θρησκευτικῶν ἀρχῶν. Καὶ νὰ μὴν καὶ ἱερεῖς ἄλλοτε ἐπολέμησαν, καὶ Ἄγιοι, ὡς ὁ Ἄγ. Δημήτριος καὶ ὁ Ἄγ. Γεώργιος ἦσαν στρατιῶται, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ἠγωνίσθησαν ἀκριβῶς διὰ τὴν ἐπιβάλουν τὸν Χριστιανισμόν, ἐνῷ σήμερον τοιαύτη ἀνάγκη δὲν δικαιολογεῖ τὸν πόλεμον. Οἱ δὲ Ἕλληνες κληρικοὶ ἐπολέμησαν ἐναντίον ἀντιχριστῶν, χάριν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐνῷ σήμερον οἱ μαχομένοι εἶνε ὅλοι Χριστιανοὶ καὶ ὅλοι πολιτισμένοι. Καὶ λέγουν μερικοὶ : ὁ πόλεμος αὐτὸς θὰ ὠφελήσῃ διότι θὰ ἐξασφάλισθῃ διαρκὴς εἰρήνη. Οὐτοπία. Διαρκὴς εἰρήνη εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν μεταβάλλεται τὸ ἐθνολογικὸν καθεστὼς, ἐνῷ δὲν διαιρεθῇ εἰς ἰσοδυνάμους ἀνεξαρτήτους πολιτείας ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸ σύστημα τῆς Ἀμερικῆς καὶ λείψῃ οὕτω καὶ ἡ δουλεία καὶ κάθε φιλοδοξία, ὁ ἀγὼν τῆς ἐπικρατήσεως καὶ πᾶς ἐξοπλισμός. Ἀλλ' ὥραϊον ἐπιχειρήματα, νὰ ἐξοντωθῶν τὰ ἀκραιότερα κράτη τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ μὴ ἐξοντωθῶν ὅσοι δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν. Ἀλλ' ὦ ἄνθρωποι, δὲν ἠμποροῦσε τάχα καὶ οἱ ὑπάρχοντες νὰ ζήσουν καὶ νὰ ἐργασθῶν διὰ

νὰ ἀσφαλίσουν τὴν ζωὴν καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν ; Δὲν ἀρκοῦν τόσα θύματα ἱατρῶν, θεομητιῶν, τυχαίων δυστυχημάτων, αὐτοκτονιῶν, πρέπει νὰ σκοτώνεται τὸ ἄνθος τῆς Εὐρώπης ὁμαδὸν καὶ—τὸ σπουδαιότερον—ἀδίκως ; Ὁραία πρόοδος Χριστιανοὶ νὰ μᾶχονται κατὰ Χριστιανῶν ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ κηρύττοντος δικαιοσύνην, ἰσότητά καὶ ἀγάπην τοῦ συνιστῶντος «Εἰρήνη πᾶσι»...

Τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα πρέπει νὰ συμπληρῶνται, διλ. νὰ προσομοιωθῶνται τὰ σωζόμενα, ὥστε νὰ δίδουν πληρεστέραν ἰδέαν τῆς ἀρχικῆς τῶν ὑποστάσεως ; Αἱ γνώμαι διχάζονται. Ὁ ἀρχιτέκτων, ὁ ἐπιμελούμενος τὴν στερέωσιν τῶν Προπυλαίων τῆς Ἀκροπόλεως, φρονεῖ ὅτι οἱ κατακείμενοι κίονες τοῦ Παρθενῶνος πρέπει νὰ συναρμολογηθῶν καὶ ἀνυψωθῶν. Καλλιτέχναι τινὲς ἀντιτίθενται εἰς τὴν γνώμην αὐτὴν, φρονούντες ὅτι μόνον προκειμένου περὶ στερεώσεως ἡ διαρκείας τῆς ζωῆς τοῦ μνημείου πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἐπισκευὴ ἢ ἡ ἀναστήλωσις, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ πληρὴς τὸ ὑλικὸν καὶ εἶνε δυνατὴ ἡ ἀπόδοσις τελείας τῆς μορφῆς τοῦ κτιρίου, ὡς ἐγένετο διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀπτερου Νίκης. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δὲν συμβαίνει μὲ τὸν Παρθενῶνα, διότι μέγα μέρος τοῦ ὑλικοῦ ἐχάθη. Ὁ Παρθενῶν δὲν θὰ κερδίσῃ, λέγουν, ἐὰν ὑψωθῶν ὀλίγοι ἀκόμη στύλοι, οἱ ὁποῖοι πάντως θὰ εἶνε ἀτελεῖς. Καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀρχαιολογία δὲν ἔχει νὰ κερδίσῃ τίποτε, ἡ δὲ αἰσθητικὴ ἔχει νὰ χάσῃ, πρὸς τί αἱ ἀναστηλώσεις ; Νομίζομεν ὅτι οἱ καλλιτέχναι ἔχουν περισσότερον δίκαιον ἀπὸ τὸν ἀρχιτέκτονα. Ἄς μείνουν ὅπου εὐρίσκονται τὰ συντριμένα μάρμαρα, ἐνῷ ἡ ἀνάστασις τῶν δὲν εἶνε ἐπιβεβλημένη ἐξ ἀπολύτων λόγων συντηρήσεως.

Τὸ βραβεῖον τοῦ Ἀβερωφείου δραματικοῦ διαγωνισμοῦ—ἀμαρτίες καὶ αὐτὸς ἔχει ὡς ὅλοι οἱ προκατόχοι του—ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ ἀξιολόγου ὁποσδήποτε ποσοῦ τῶν 2,500 δρ. δὲν ἀπενεμήθη εἰς κανὲν ἔργον, διότι καὶ κανὲν δὲν ἦτο ἀπολύτως καλόν. Ἐν τμήμα μόνον τοῦ βραβεῖου, ὀλίγα κούτεστιν ἐκαστάρινα θὰ δοθῶν, χωρὶς καμμίαν ἀνάγκην, εἰς τὴν «Παναγίαν τὴν Κατηγορίτισσαν» ὡς τὴν σχετικῶς ἐπιπλεῦσσαν μὲ τὰ ... ξωτικά της. Μερικοὶ ἐνδιαφερόμενοι παρπονέθησαν διατὶ νὰ μὴ τσεπώσουν μερικὰ χαρτονομίσματα καὶ οἱ περισσότερον τοῦ κ. Χόρν ἀποτυχόντες δραματικοὶ, τεμαχιζόμενου τοῦ βραβεῖου (:) εἰς ἴσα μερίδια διανεμόμενα εὐαγγελικώτατα μετὰ τῶν «σχετικῶς» καλλιτέρων, πρὸς «ἐνίσχυσιν τῆς νεοελληνικῆς θεατρικῆς παραγωγῆς». Νομίζομεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ καὶ αὐτὸ ποῦ θὰ κάμῃ, νὰ κρίνῃ ἄξιον προσοχῆς ἐν μέτριον ἔργον, εἶνε πολὺ. Οἱ φιλολογικοὶ διαγωνισμοὶ δὲν εἶνε φιλανθρωπικοὶ ἔρανοι. Τὸ χρηματικὸν ἄθλον εἶνε ἐν ἀπλῶν συμπλήρωμα, παρακολουθοῦν τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῆς βραβεύσεως. Ἐὰν, ἐπειδὴ σχετικῶς ὑπῆρξαν ἔργα ἀνεκτά — εἰς τοὺς στραβούς ὁ μονόφθαλμος βασιλεὺς—πρέπει καὶ νὰ βραβεύωνται, καλύτερα νὰ λείψῃ ὁ διαγωνισμός. Αὐτὴ ἡ δὴθεν λογικὴ

Ἔββα Τόμσεν

Μπέττυ Νάνσεν

Ἀμφότεραι πρωταγωνιστοῦν εἰς τὸν Κινηματογράφον «*Ἀπόλλωνα*»

τοῦ νὰ ἐνισχύεται ἡ μετριότης ἡ ἐπιπλέονσα τῶν ἄλλων μηδαμυοτήτων, ὅχι προάγει τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν, ὥς ἰσχυρίζονται οἱ παραπονούμενοι, ἀλλὰ συντείνει εἰς τὴν ἀποκολοκύνθωσιν αὐτῆς.

Ἐπειδὴ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἕως σήμερον τροφοδοτεῖται μὲ ξένα ἔργα, παρατηρεῖται συχνὰ μία δυσαρμονία μεταξὺ κοινοῦ καὶ παιζομένου ἔργου. Ξενικά ἦθη, ξενικαὶ ἀντιλήψεις, ξενικὸν περιβάλλον, δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ ἀρέσουν ὅσον καὶ ἂν εἶνε ἡ μετάφρασις ἐλευθέρᾳ, ὅσον καὶ ἂν προσπαθοῦν οἱ ἠθοποιοὶ νὰ ἁρμονισθοῦν πρὸς τὰ αἰσθήματα ἅτινα ἐξωτερίζουσιν. Δὲν εἶνε δυνατόν τὸ κοινόν, τοῦ ὁποίου τὴν πλειονότητα δὲν ἀποτελοῦν οἱ διανοούμενοι, νὰ δεχθῇ ἱκανοποιητικῶς ξένας ιδέας, προσαρμολογούμενας εἰς ἄλλας κοινωνίας. Μὲ τὴν ἐξέλιξιν δὲ τοῦ νεωτέρου θεάτρου, καὶ ἰδίως τῶν βορείων κρατῶν, ἡ μετάγγις τῶν ιδεῶν, ἡ ἄλλως ἐπικίνδυνος, προσκρούει εἰς σημαντικὴν ἀντίθεσιν ἀντιλήψεων. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ κοινόν, εἴτε διότι δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ ἐννοήσῃ μερικὰς σκηνάς, εἴτε διότι ἔχει διαφορετικὴν γνώμην, προβαίνει αὐτομάτως, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται παρατονίαι ἀμαθῶν ἢ καὶ ἀπαρέσκελαι ἄκαιροι ἢ καὶ ἀπρεπεῖς. Εἰς τὰ δύο Γερμανικά ἔργα, μὲ τὰ ὁποῖα ἤρχισε τὰς παραστάσεις τῆς ἡ. Κυβέλη, ἀναφερόμενα τὸ μὲν εἰς ἐλευθέρᾳ ἀντιλήψεις τῆς Παρισινῆς κοινωνίας περὶ γάμου, τὸ δὲ εἰς χαρακτηρισμὸν τοῦ κλήρου τῆς Πρωσικῆς Πολωνίας, ὑπῆρξαν σκηναὶ ὀρισμένως αἱ κρισιμώτεραι καὶ συγκινητικώτεραι, περὶ τὸ τέλος τῶν ἔργων, καθ' ὅς τὸ κοινὸν ἐξέσπασεν εἰς . . . καγχα-σμούς. Μερικοὶ ἀποδίδουν τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς εἰς ἀναισθησίαν τὸ ὀρθότερον εἶνε νὰ τὰς ἀποδώσωμεν εἰς τὴν ξενικὴν βάσιν τοῦ ἔργου, μολονότι τὸ ἑλλ. κοινόν

πρέπει νὰ γνωρίξῃ ὅτι εἰς τὸ θέατρον δὲν θὰ κατοπτρισθῇ ἡ κοινωνία, ἐν ἧ αὐτὸ ζῇ· θὰ ἰδῇ μόνον τί συμβαίνει ἄλλου. Καὶ πρέπει νὰ προσέξῃ μόνον πῶς νὰ μὴ παρασυρθῇ ἀπὸ ξένα νοσηρὰ διδάγματα.

Μία καινοτομία, ἡ ὁποία κνοφορεῖται θὰ προσδώσῃ εἰς τὴν λειτουργίαν νέον θέλημα. Ἐζητήθη ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην ἡ ἄδεια νὰ μετέχουν τῶν ἐκκλησιαστικῶν χορῶν καὶ κυρίαι. Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἡ γυναικεία φωνή, ἡ ἀπαλή, ἡ συγκινητικὴ, δὲν προδίδει περισσύτερον τῆς ἀνδρικής τὴν ἀγγελικὴν προέλευσιν; Οὐδὲν προσκρούει εἰς τὴν αἴτησιν αὐτήν. Ἱστορικῶς, εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς αἰῶνας αἱ γυναῖκες συμμετεῖχον τῆς λειτουργίας. Αἰσθητικῶς, θὰ συμπληρωθῶν αἱ χορωδία. Οὐδεμία ἄλλως τε διάταξις ἀπαγορεύει τὴν γυναικεῖαν φωνήν, τὴν ἁρμοδιωτάτην νὰ ὑμνῇ τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης καὶ εὐσπλαχνίας.

Ὁ Σεβ. Ἱεράρχης Ἀθηνῶν ἀπέδειξεν εὐτυχῶς ὅτι δὲν διάκειται δυσμενῶς πρὸς τὰς λογικὰς καινοτομίας, ὡς αἱς πρόκειται νὰ συντείνουσιν εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς λατρείας. Ὡστε ἂς μὴ διστάσῃ. Δὲν ἔχει ἢ νὰ παρακολουθήσῃ μίαν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρσακείου, διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι κατανυκτικώτερα δὲν ἠκούσθη ἀκολουθία, μὲ τὰς παρθενικὰς φωνάς, ὕμνων δούσας τὸν Κύριον.

Μίαν παρατήρησιν μόνον θὰ ὑποβάλωμεν. Ἡ προσληψὶς τῶν κυριῶν νὰ γίνεται μετὰ προσοχῆς, προκειμένου διὰ τὴν φωνήν των πάντοτε, καὶ νὰ ψάλλουν ἀπὸ τοῦ γυναικωνίτου. Θὰ εἶνε τοῦτο ποιητικώτερον καὶ ἀσφαλὲς ἀποφυγὴ παντὸς σχολίου—εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦλάχιστον.